תצפית

כל הזכויות שמורות

● **צפויה מתיחות בין ישראל וארצות־הברית בשבועות ה־קרובים.** חוגים בעלי השפעה בסטייט־דיפרטמנט, ואף הנשיא קנדי באופן אישי, יתבעו מישראל עמדה גמישה יותר לגבי בעיית הפליטים הערביים. ישראל תידרש להצהיר על נכונותה לקבל הסדר הוגן של בעיית הפליטים, כדי שהצהרה זו תשמש כהכנת הרקע לביצוע המישאל בקרב הפליטים, בדבר עתידם. כפיצוי לישראל, יודיעו האמריקאים על נכונותם לפתוח במערכת־הסברה מרוכזת במחנות־הפליטים, בה יושם הדגש על שתי נקודות עיקריות: כי הגישה השעה שתושבי־המחנות יצאו משיכוניהם הארעיים ויתחילו לחפש לעצמם מישכן־קבע; וכי ישראל אינה האפשרות היחידה של חיסול מחנות הפליטים. ההסברה האמריקאית תתווה בפני הפליטים שורה של תוכניות ליישובם מחוץ לתחומי ישראל.

● **ישראל לא תנקוט בצעדים נגד קפריסין.** אף כי הצהרת ה־נציג הקפריסאי באו״ם לא ערבה לישראל, קיימת הדעה בירושלים כי צעדה של קפריסין נעשה מתוך כנות, וכתוצאה מהשאיפה ליצור אמון אצל עבד אל־נאצר — מעמד שיאפשר להם פעם אולי להתערב גם לטובת ישראל. נוסף לזאת, אין ישראל יכולה לחרשות לעצמה ל־אבד את הידידות של השכן היחידי ה־מקיים איתה קשרים.

● **צמרת מפא״י תתבקש ל־הכריע בשאלה עדינה: מי ימ־לא את מקומה של שרת־החוץ, גולדה מאיר, בעת היעדרה מן הארץ?** כפי הנראה תשהה גולדה תקופות ממשוכות בחוץ־לארץ, במשך החודשים הקרובים, ובעיית מילוי־מקו־מה תהיה אקטואלית ביותר. לדעת רוב השרים של מפא״י יש להטיל תפקיד זה על אבא אבן, הנחשב כמומחה ליחסי־חוץ ודיפלומטיה. אך גולדה עצמה מת־נגדת לרעיון זה, מתוך חשש שהדבר עשוי להחיש את הוצאת משרד החוץ מידיה. על־כן תדרוש, כי מטלא־מקום הקבוע שלה יהיה לא אחר מאשר ראש־הממשלה, דויד בן־גוריון.

● **יוודע לך, כי במשרד החוץ בירושלים נערכים דיונים יסו־דיים במיכלול היחסים שבין ישראל וצרפת.** דו״חים שונים מוס־רים על נטיה גוברת והולכת בקרב צמ־רת השלטון בצרפת להתקרב יותר אל העולם הערבי, גם אם יפגום הדבר ב־יחסי ישראל־צרפת. ישראל תבקש הב־הרות לגבי מספר צעדים שצרפת נקטה בהם לאחרונה, והנראים כצעדים פרו־ערביים מובהקים.

● **העובדה שממשלת ישר־אל ביקשה מכמה ארצות אי־רופיות לשמור בסוד היא** — ש־ארצות אלה הזמינו את הנשיא יצחק בן־צבי לביקור רשמי, וההזמנות נדחו, מ־פאת חולשתו הכללית של הנשיא.

● **בכמה סיעות בכנסת גו־כרת הנטיה לשנות את החוק, שלפיו יכול לכהן כסגן־שר רק חבר־כנסת.** סיעות אלה, שהן סי־עות קואליציוניות, סבורות כי שינוי כזה בחוק יאפשר למספר סגני־שרים להתפטר מהכנסת, ולאפשר לעסקנים נו־ספים לזכות במקום בכנסת. אחת ה־סיבות לכך היא, שהשרים וסגניהם אינם יכולים להתפנות במידה מספקת לעבודת הכנסת, והם מרבים לשהות בחוץ־לארץ בענייני הממשלה ומפלגותיהם — דבר המקשה על הבטחת רוב בכל ישיבות הכנסת.

● **מנהלו הכללי של משרד־האוצר, ד״ר יעקב ארנון, יתבקש לפרוש מניהול ענייני הדלק של המדינה, יוחלף על־ידי סגנו־לשעבר ומתחרהו הניצחי, ד״ר צבי דינשטיין.** תהיה זו תגובתו החד־משמעית הראשונה של שר־האוצר, לוי אשכול, על הנזילות האח־רונות לעתונות, בעניינים הבאושים של הדלק הישראלי. שר־האוצר משוכנע כי הכתבות, מלאות החומר הפנימי, שפורסמו על־ידי שבתי טבת, הודלפו על־ידי אנשי ארנון במינהל־הדלק, כנקמה בחברות הדלק המתעשרות, הנהנות מגיבוי ממשלתי לכל עסקיהן.

● **הגורם מאחורי הרעש, שקם לאחרונה נגד פעולות ה־מיסיון בארץ:** כוונת קרן ילדינו לפתוח במגבית ארצית, הסיפורים אודות פעולות המיסיון בקרב ילדים יהודיים במקומות שונים בארץ נועדו להכשיר את הקרקע.

● **ההסתדרות תתלכש על הקואופרטיביים לתחבורה.** אחרי הגילויים המדהימים בקואופרטיבים להובלת בשר, מתגבש רוב במוסדות ה־הסתדרות, למען התביעה לערוך ביקורת יסודית בכל הבעיות הנוגעות ל־קואופרטיבים לתחבורה.

ביג׳ ואבן כדיפלומטים

מי ימלא את מקום גולדה?

במדינה

(המשך מעמוד 8)

יחד עם כל התמינות שהיו לי. אחרי זה חיכיתי לראות מה יהיה. כל הזמן הייתי בחדר יחד עם שוטר, שצריך היה לשמור עלי.

לפנות ערב, בערך בשעה 5, נכנס עוד פעם הקצין. אמרתי לו: „הר מייסטר, הבטחת לתת לי הזדמנות להתאבד.״

הוא התקרב אלי, שם ידו על שכמי ואמר: „אתה בחור ערמומי. פעמיים כבר הצלחת לברוח ולהינצל.״ (סיפרתי לו מקודם ש־הסתלקתי פעמיים מידי הגסטאפו בווילנה) „אולי תצליח גם בפעם השלישית.״

לא ידעתי איך להגיב על דבריו. הושטתי לו את ידי ואמרתי:

„אני מודה לך, הר מייסטר.״

גם הוא היה במבוכה ולא ידע מה לעשות. אבל הוא הושיט לי את ידו, לחץ את ידי ויצא, בהשאירו את השוטר עמי בחדר.

למחרת היום באו כבר ג׳נדרמים מכל ה־עיירות. הם צריכים היו להשתתף באקציה של חיסול היהודים במיר. היו כחמישים איש. השוטרים לא ידעו איך להתייחס אלי. עד היום הם הכירו אותי כ„בחר הגון״. פתאום אני „יהודי״. הם לא ידעו איך לעכל את זה.

אכלתי את ארוחת־הערב יחד אתם. באמצע הארוחה קמתי ממקומי וכאילו הלכתי אל בחור ביילורוסי למסור לו את המכתבים. יצאתי מן החדר. השוטרים לא העזו לקרוא אחרי, התחלתי להתקדם דרך חצרות של בתים, דרך רחובות שונים ואחר־כך לשדה. לאחר־זמן שמעתי שרודפים אחרי ומחפשים אותי. הסתתרתי בערימת תבואות. הם עברו על ידי, אך לא גילו אותי. כשלא שמעתי עוד שום תנועה חשודה, בלילה, יצאתי מן הערימה וחזרתי למיר. התקשרתי עם ה־בחורות הפולניות שהכרתי. הן שלחו אותי לאיזה בעל־אחוזה פולני. הוא לא קיבל אותי מתוך פחד. חזרתי שוב לעיירה ובלי־לה נכנסתי לחצר המינזר של הנזירות.

מדיניות

סיכום ביניים

יכול אדם לשבת ימים ושבועות בעצרת האו״ם, מבלי להבין מאומה מן המתרחש. כי, כמו בכל מוסד פרלמנטרי, אין ההחל־טות האמיתיות מתקבלות במושבים פומ־ביים, אלא מאחורי הקלעים. ולא תמיד יש קשר ברור בין נוסח ההחלטות לבין תוכנן האמיתי.

כך קרה גם השבוע, כאשר קיבלה העצרת, ערב יציאתה לפגרה, את החלטתה בעניין הפליטים הערביים, שנתקבלה קודם לכן בוועדה המדינית. רק מומחים הבינו מה בדיוק קרה, ומה מסתתר מאחורי סעיפי ההחלטה. כך יכול היה כל צד לטעון כי נחל נצחון מזהיר, ואכן — כל צד עשה זאת.

מי שקרא את עתוני ישראל (הניזונים כולם מן ההודעות של משרד־החוץ, בהסתאה של חוות־דעת בלתי תלויות של „סופרנו המדיני״) יכול היה לקבל רושם כי ישראל השיגה שוב נצחון מזהיר. אך העובדות היו פחות חד־צדדיות.

נצחון ומפלה. מבחינה טכסיסית, היה הסיכום הסופי גם לטובת המדינות הישרא־לית, וגם לרעתה. הנקודות החיוביות:

● הערבים ויתרו ברגע האחרון על הצעת־ההחלטה שלהם בדבר מינוי אפוטרופוס לרכוש הפליטים. החלטה זו לא זכתה בשנים הקודמות לרוב הדרוש של שני־שלי־שים, וגם הפעם לא היה כל סיכוי לכך.

● ההחלטה לא הזכירה את דו״ח ג׳ונ־סון, שישראל התנגדה לו בחריפות. אולם מאחר שגם הערבים התנגדו לדו״ח זה, וב־אותה חריפות, קשה לקבוע מי ניצח, בעצם. לעומת זאת, היו לסיכום כמה תכונות שנגדו בהחלט את קו המשלחת הישראלית. בין השאר:

● ישראל הוכרחה לוותר על הצעת־ההחלטה שלה, הקוראת למשא־ומתן ישיר בין ישראל ומדינות־ערב (כלומר: להכרת הערבים בקיום ישראל). כתוצאה מכך לא ברור אם הקו הישראלי זכה השגה לתוספת כוח, או להיפך — הן לגבי מספר המדי־נות התומכות בו, הן לגבי האחוז שמהווית מדינות אלה באו״ם (שמספר חברותיו גדל במשך השנה).

● ההחלטה אישרה מחדש, באופן מפו־רש, את החלטות־האו״ם הישנות, הקוראות לתת לפליטים את הבחירה החופשית בין שיבה לישראל (בתום־לב ומתוך רצון לחיות בה בשלום) לבין קבלת פיצויים. ישראל טוענת זה מכבר כי החלטה זו איבדה את תוקפה.

● ההחלטה האריכה לשנתיים את פעולות הסיוע של האו״ם לפליטים. פירוש הדבר: במשך שנתיים אלה לא יוכרחו הפליטים להתיישב מחדש, יוכלו להתקיים במחנות־הפליטים.

מוצב גרוע. זהו, לפעשה, הסיכום ה־אמיתי של השנה, כמו בשנים הקודמות: בעיית הפליטים לא תתחסל, אלא תישאר על כנה, ללא שום שינוי. מאחר שבעייה זו היא גורם אנטי־ישראלי ממדרגה ראשו־נה, ומשמשת נשק יעיל ביותר בידי הממ־שלות הערביות, הרי זו תוצאה שלילית ביותר.

במושגים איסטראטגיים, קשה לקרוא לזה נצחון. במקרה הטוב ביותר, זהו הישג טאקטי, הדומה להישגו של גדוד המצליח להחזיק מעמד בעמדותיו, מול התקפת־האוייב, במוצב גרוע ביותר.

נצחון אמיתי פירושו, בתנאים אלה: העתקת העמדות למוצב טוב יותר.

דת

גלגולו של גיור

היא עלתה בשקט על דוכן העדים. אשה תמירה, בעלת שער בלונדי שופע, שמראה הצעיר לא הסגיר בשום פנים את גילה האמיתי. לבקשתו של השופט המחוזי יצחק קיסטר הניחה את יד ימינה על התנ״ך ו־נשבעה: „אני נשבעת באלוהים, לומר את האמת, כל האמת, אך ורק את האמת.״

גילדה דורן־סולל באה לבית־המשפט כדי לזכות בתביעה פשוטה: לקבל את בנה, כדי שתוכל לגדלו ולהעניק לו אהבת אם.

„הניקיון קרוב לאלוהים.״ לא הי־תה זו תביעה רגילה, מסוג הבקשות ה־מועלות תכופות בעיקבות גירושי בני־זוג בעלי־ילדים. שכן, גילדה היא אנגליה נוצ־ריה, שהגיעה ארצה כמחליקת־קרח עם לה־